

7. Ільченко Т. Методологічні підходи до дослідження заощаджень населення. *ВісникТНЕУ*. 2009. № 2. С. 56–60.

8. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та домінанти розвитку: монографія. Київ: Знання, 2010. 431 с.

9. Туріянська М. М. Концептуальні засади формування джерел інвестиційних ресурсів України: автореф. дис. ... д.е.н.: спец. 08.01.01 / Донецьк: Донецький національний університет, 2006. 33 с.

10. Добровольська І. О. Теоретичні аспекти сутнісного розуміння категорії «заощадження населення». *Економіка розвитку*. 2011. № 3 (59). С. 29–32.

11. Алексеєнко М.Д. Сутність і роль заощаджень в умовах ринкової економіки. *Економіка України*. 2000. № 11. С. 23–30.

12. Коваль С.Л. Особливості фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 7/2. С. 28–34.

Мудра Наталія Русланівна

студентка 3 курсу факультету фінансів та обліку, ТНЕУ

Науковий керівник - к.е.н., доцент Петрушка О. В.

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

На сучасному етапі розвитку України актуальним постає питання забезпечення ефективного економічного й соціального розвитку регіонів у контексті впровадження процесів бюджетної децентралізації в державі. Дієвими важелями успішної реалізації реформи децентралізації є інструменти бюджетної політики, що спрямовані на вирішення стратегічних та поточних завдань щодо утвердження фінансової незалежності органів місцевого самоврядування, зміцнення фінансової стійкості місцевих бюджетів, створення сприятливих умов для розвитку місцевої інфраструктури тощо.

На сьогодні, незважаючи на розпочатий у 2014 році в Україні курс на децентралізацію, залишаються невирішеними проблеми фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування, постійної нестачі фінансових ресурсів, нестабільності дохідних джерел місцевих бюджетів

та їх залежність від бюджетних трансфертів, а також низький рівень забезпечення локальними суспільними благами, тощо. Тому подальше застосування місцевою владою дієвих заходів щодо модернізації формування місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації сприятиме активізації реформи та ефективному розвитку інституту місцевого самоврядування [1, с. 23].

У контексті реалізації реформи децентралізації в Україні, що базується на Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», Законі України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [2], Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні та інших нормативно-правових актів, передбачено оптимізацію розподілу повноважень між органами влади різних рівнів, і в результаті досягнення фінансової спроможності регіонів.

Доцільно звернути увагу і на положення Бюджетного кодексу України, що стали законодавчим підґрунтям для стимулювання територіальних громад до об'єднання з метою підвищення їхньої спроможності – об'єднані громади наділяються такими ж повноваженнями та ресурсами, як міста обласного значення [3].

Незважаючи на позитивні аспекти реформи децентралізації, успішній та повноцінній її реалізації в Україні передують проблеми, що стосуються питань формування місцевих бюджетів. Зокрема, такими є:

- високий рівень централізації в управлінні бюджетними ресурсами органів місцевого самоврядування;
- недостатні обсяги власної дохідної бази місцевих бюджетів, що не дозволяє місцевим органам влади повною мірою фінансувати всі видатки, пов'язані із виконанням їхніх повноважень;
- відповідно значна дотаційність місцевих бюджетів, що справляє загалом негативний вплив на забезпечення ефективного сталого розвитку регіонів [4, с.152].

Однак, попри наявні проблеми та ризики, що виникають у процесі здійснення бюджетних трансформацій в частині розподілу повноважень між органами управління різних рівнів, є здійснення низки взаємопов'язаних заходів щодо подальшого успішного впровадження бюджетної децентралізації. До них належать такі:

- законодавчо закріплений чіткий розподіл власних і делегованих повноважень та функцій місцевих органів влади, що впливатиме на

зростання рівня та якості надання суспільних благ та послуг на локальному рівні із відповідним фінансовим забезпеченням діяльності;

- утвердження спроможності органів місцевого самоврядування щодо встановлення та оптимізації переліку місцевих податків і зборів, їхніх ставок у відповідності до особливостей розвитку певної території для фінансування потреб безпосередніх споживачів;

- підвищення ефективності прийняття управлінських рішень на місцевому рівні, а також посилення зацікавленості місцевих органів влади у збільшенні власного ресурсного потенціалу із використанням новітніх та прогресивних інструментів впливу територіальних громад на економічне зростання відповідного регіону;

- посилення прозорості щодо формування та використання коштів місцевих бюджетів.

Територіальні громади повинні стати активними учасниками забезпечення соціально-економічного розвитку територій [4, с. 157].

Загалом, в сучасних умовах питання визначення впливу процесів бюджетної децентралізації залишається неоднозначним. Оскільки важливою передумовою ефективного соціально-економічного розвитку регіонів та належного функціонування місцевого самоврядування є наявність достатніх обсягів власної ресурсної бази для надання якісних суспільних благ та послуг безпосередньо споживачам.

Література:

1. Дем'янюк А. В. Формування місцевих бюджетів в умовах здійснення реформи децентралізації. *Економіка. Фінанси. Право*. 2016. № 11. С. 23–25.

2. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5.02.2015 №157-VIII. Дата оновлення: 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19> (дата звернення: 05.04.2020).

3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 05.04.2020).

4. Далєвська Т. Бюджетна децентралізація: передумови та напрями реалізації. *Світ фінансів*. 2016. Вип. 1. С. 149–159.